

แนวปฏิบัติสำหรับนักข่าว

การส่งเสริมการนำเสนอรายงาน

ด้านวารสารศาสตร์โดยอยู่บนพื้นฐานของผู้เสียหาย

จากการคำนึงถึง

ความคิดเห็นที่นำเสนอในแนวปฏิบัตินี้เป็นของผู้เขียนหลังจากที่ได้ปรึกษาหารือกับภาครัฐและหน่วยงานเอกชน ซึ่งมีได้สะท้อนความคิดเห็นอย่างเป็นทางการขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) เสมอไป ทั้งนี้ การสนับสนุนการจัดทำและการนำเสนอเนื้อหาของรายงานฉบับนี้ มิได้บ่งบอกถึงความคิดเห็นใด ๆ ของ IOM เกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของแต่ละประเทศ ดินแดน เขตเมือง พื้นที่ หรือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพรมแดนหรือเขตแดนที่ปรากฏอยู่ในรายงาน

IOM ยึดมั่นในหลักการที่ว่า การโยกย้ายถิ่นฐานอย่างมีมนุษยธรรมและเป็นระเบียบเป็นประโยชน์ต่อผู้ย้ายถิ่นและสังคม ในฐานะที่เป็นองค์การระหว่างรัฐบาล IOM ทำงานร่วมกับพันธมิตรในประชาคมระหว่างประเทศเพื่อช่วยในการตอบสนองความท้าทายในการดำเนินงานด้านการโยกย้ายถิ่นฐาน ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการย้ายถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจผ่านการย้ายถิ่น และรักษาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ย้ายถิ่น

คู่มือแนวปฏิบัตินี้ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน Modern Slavery Innovation ของรัฐบาลสหราชอาณาจักร ซึ่งความคิดเห็นที่แสดงออกมานี้ เป็นของผู้เขียนและไม่จำเป็นต้องสะท้อนความคิดเห็นของรัฐบาลสหราชอาณาจักรเสมอไป

ฉบับแปลไทยของคู่มือแนวปฏิบัตินี้ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจาก สำนักงานกิจการประชากร ผู้ลี้ภัยและการโยกย้ายถิ่น กระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา

ขอขอบคุณ Among Pundhi Resi, Asep Zulhijar และ Rizqan Fadhillah จาก IOM อินโดนีเซีย และ Dr. Patrick Burland, Sarah Di Giglio และ Joseph Slowey จาก IOM สหราชอาณาจักรสำหรับการสนับสนุนในระหว่างการจัดพิมพ์และข้อมูลในระหว่างการเตรียมการของแนวปฏิบัตินี้

ผู้จัดพิมพ์ : International Organization for Migration (IOM) Thailand
18th Floor, Rajanakarn Building, 3 South Sathon Road
Yan Nawa, Sathon, Bangkok 10120
โทรศัพท์ : (+66) 2-343-9300
แฟกซ์ : (+66) 2-343-9399
อีเมล : iomthailand@iom.int
เว็บไซต์ : <https://thailand.iom.int/>

ผู้แต่ง : Luviana
บรรณาธิการ : Evi Mariana, Guruh Riyanto
หัวหน้า : Mustafa Silalahi

© 2021 International Organization for Migration (IOM)

แนวปฏิบัติสำหรับนักข่าว: การส่งเสริมการนำเสนอรายงานด้านวารสารศาสตร์โดยอยู่บนพื้นฐานของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ซึ่งห้ามกระทำได้โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือโดยเครื่องจักร การทำซ้ำ หรือการบันทึกใหม่โดยเด็ดขาด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้เขียนให้ทำซ้ำ จัดเก็บ หรือโอนส่วนหนึ่งส่วนใดของสิ่งพิมพ์ในรูปแบบหรือ โดยวิธีการใด ๆ

สารบัญ

3

อภิธานศัพท์

4

อภิธานคำย่อ

6

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

8

บทที่ 1 : บทนำ : การค้ามนุษย์ในสื่อปัจจุบัน

12

บทที่ 2 : ภาพรวมของการค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย

2.1. คำจำกัดความของการค้ามนุษย์ในกรอบกฎหมายระดับชาติและระดับนานาชาติ

13

2.2. ตัวบ่งชี้และองค์ประกอบของการค้ามนุษย์

14

2.3. ปัจจัยที่เอื้อต่อการค้ามนุษย์

15

2.4. ผลกระทบของการค้ามนุษย์

16

2.5. ความพยายามของรัฐบาลอินโดนีเซียในการป้องกันและการต่อต้านการค้ามนุษย์

16

18

บทที่ 3 : หลักการทั่วไปในการนำเสนอคดีการค้ามนุษย์และผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สำหรับสื่อมวลชน

22

บทที่ 4 : รายงานการค้ามนุษย์และผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในเนื่อหด้านวารสารศาสตร์

4.1 ระบบสนับสนุนนักข่าว

25

28

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1: ตัวอย่างรายงานการสืบสวนการค้ามนุษย์

29

ภาคผนวก 2: ตัวอย่างการเสนอข่าวแบบตรงไปตรงมาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

30

ภาคผนวก 3: ตัวอย่างการรายงานแบบเล่าเรื่องเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

31

33

อ้างอิง

อภิธานศัพท์

คำศัพท์	คำจำกัดความ
การค้ามนุษย์	การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons-TIP) หมายถึง การเป็นธุระจัดหา การพามาจากหรือส่งไปที่ใด การให้ที่อยู่อาศัย การส่งต่อ โอน หรือรับไว้ซึ่งบุคคลโดยใช้ความรุนแรง การขู่เข็ญ การลักพาตัว การกักขัง การฉ้อฉล การหลอกลวง การใช้อำนาจในทางที่ผิด หรือสถานะที่อ่อนแอ การข่มขู่ หรือการให้เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่น ไม่ว่าจะกระทำภายในประเทศหรือข้ามพรมแดนเพื่อแสวงหาประโยชน์หรือก่อให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จากบุคคล
คณะทำงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	หน่วยงานของภาครัฐที่ช่วยประสานงาน ป้องกัน และจัดการการค้ามนุษย์ในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับเมืองหลักของภูมิภาค และระดับกระทรวง
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลที่ได้รับความทุกข์ทรมานทาง จิตใจ ร่างกาย เพศ รวมทั้งความเสียหายทางเศรษฐกิจและ/หรือทางสังคมที่เกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาในการค้ามนุษย์ (มาตรา 1 วรรค 3 ของกฎหมายฉบับที่ 21 ปี พ.ศ. 2550)
ความรุนแรง	การกระทำที่ทำให้ผู้อื่นตกเป็นผู้เสียหาย
การเลือกปฏิบัติ	การกระทำต่อบุคคลหรือกลุ่มคนโดยไม่เท่าเทียมกัน
การแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ	การกระทำที่เอารัดเอาเปรียบหรือทำร้ายบุคคลอื่นทั้งทางวัตถุและมีไขว่ตามธรรมชาติ เช่น การใช้ประโยชน์หรือทักษะของบุคคลอื่น ๆ โดยไม่มีการตอบแทนตามสมควร
การเหมารวม	การตีตราในทางไม่ดีหรือทาบลงแก่บุคคลใด ๆ ซึ่งการตีตรานั้นทำให้สถานภาพของบุคคลนั้นด้อยลงหรือมีปัญหา
การรายงานข่าวเชิงลึก	การรายงานข่าวเชิงลึก ครอบคลุมการอธิบายเหตุการณ์โดยลึกซึ้ง รวมทั้งมีการนำเสนอแนวทางและความรู้แก่ผู้อ่านเพื่อให้ได้ทำความเข้าใจมากขึ้น
การรายงานข่าวเชิงสืบสวน	การรายงานข่าวที่มีความครอบคลุมที่ซับซ้อนมากขึ้นเมื่อเทียบกับการรายงานเชิงลึก โดยความครอบคลุมเผยให้เห็นและติดตามปัญหาเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ รวมไปถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการรับผิดชอบต่อปัญหา
การเขียนเชิงพรรณนา	รูปแบบการเขียนบรรยายสถานการณ์ในการเขียนเชิงพรรณนา ผู้เขียนบรรยายรายละเอียดของกรณีที่เกิดขึ้นว่าเป็นอย่างไร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรวงศรัทธาภาคเสริมให้ผู้อ่านตกอยู่ในเหตุการณ์และสถานที่นั้น ๆ เอง รายละเอียดของเหตุการณ์จะเขียนบรรยายเพื่อสร้างอารมณ์ร่วมของผู้อ่าน
การเล่าเรื่อง	แนวการเขียนอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนบรรยายหรือเล่าเรื่องแก่ผู้อ่าน การเล่าเรื่องให้พื้นที่สร้างสรรค์แก่ผู้เขียนในการเสนอข้อมูล เช่น นักเขียนบทความ มักใช้รูปแบบการเขียน “การเล่าเรื่อง” ในการนำเสนอความครอบคลุมของกรณีตัวอย่าง
นักมนุษยนิยม	ผู้มีค่านิยมเกี่ยวกับมนุษยชาติโดยกำหนดให้มนุษย์เป็นเกณฑ์ในการทำความเข้าใจบางสิ่ง
ความเป็นกลาง	การปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อผู้อื่น
การปกป้องความเป็นส่วนตัว	การกระทำซึ่งปกป้องและรักษาความลับของผู้อื่น ในบริบทของวารสารศาสตร์ การปกป้องความเป็นส่วนตัวเป็นการเคารพต่อบุคคล ความชอบส่วนบุคคล หรือความชอบของแหล่งที่มา

อภิศัพท์

คำศัพท์	คำจำกัดความ
AJI	พันธมิตรนักข่าวอิสระ (The Alliance of Independent Journalists)
Bareskrim, POLRI	กรมสอบสวนคดีอาญาสำนักงานตำรวจแห่งชาติอินโดนีเซีย (Indonesian National Police Criminal Investigation Department)
CEDAW	อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women)
GT PPTPO/ATTF	คณะทำงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งจัดตั้งโดยรัฐบาลอินโดนีเซีย
HAM	สิทธิมนุษยชน (Human Rights)
IOM	องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (International Organization for Migration)
ILO	องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization)
Kemenko PMK/ CMoHDC	รัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมและการพัฒนามนุษย์ (Coordinating Ministry for Human Development and Culture Republic of Indonesia)
KPAI	คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งอินโดนีเซีย (Indonesian Child Protection Commission)
KPPPA/ MoWECP	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แห่งสาธารณรัฐ อินโดนีเซีย (The Ministry of Women Empowerment and Child Protection of the Republic of Indonesia)
LPSK	หน่วยงานคุ้มครองพยานและผู้เสียหาย (Witness and Victim Protection Agency)
NGO	องค์การพัฒนาเอกชน (Non-Government Organization)
PMI	แรงงานย้ายถิ่นชาวอินโดนีเซีย (Indonesian Migrant Workers)
SARA	ชาติพันธุ์ ศาสนา เชื้อชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม เป็นคำที่นำมาใช้ในระเบียบใหม่เพื่อรับรองความสามัคคีในความหลากหลายของกลุ่ม
SBMI	สหภาพแรงงานย้ายถิ่นอินโดนีเซีย (Indonesian Migrant Workers) Union)
TPPO/TIP	การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons)
TPPU	การฟอกเงิน (Money Laundering)
UNTOC	อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention Against Transnational Organized Crime)
UNICEF	องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund)
UU PTPPO	กฎหมายฉบับที่ 21 ว่าด้วยการจัดการกระทำที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2550 (Law Number 21 Year 2007 on the Eradication of the Criminal Act of Trafficking in Persons)

บทสรุปสำหรับ ผู้บริหาร

การจัดทำแนวปฏิบัติสำหรับนักข่าว: การส่งเสริมการนำเสนอรายงานด้านวารสารศาสตร์โดยอยู่บนพื้นฐานของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในกรณีการค้ามนุษย์มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนนักข่าวและผู้ปฏิบัติอาชีพสื่อ ในการนำเสนอข่าวและเนื้อหาที่ครอบคลุมกรณีการค้ามนุษย์ (TIP) หนังสือเล่มนี้มีแนวปฏิบัติว่าควรจะนำเสนอเกี่ยวกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในสื่อต่าง ๆ ทางวารสารศาสตร์อย่างไร ดังนั้นหนังสือเล่มนี้น่าจะเป็นเครื่องมือในทางปฏิบัติที่สามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อและนักข่าว

แนวคิดที่จะจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากการประเมินของ IOM ต่อเนื้อหาในสื่อเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในปี พ.ศ. 2562 ตามการประเมินเบื้องต้นในสื่อที่พิมพ์เผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ซึ่ง IOM พบว่ามีเพียงไม่กี่สื่อที่รายงานเกี่ยวกับ TIP โดยอยู่บนจรรยาบรรณของวารสารศาสตร์และหลักการคุ้มครองผู้เสียหาย

นอกจากนี้ จากการประเมินยังพบว่า สื่อที่เผยแพร่บางส่วนยังขาดทักษะในการบรรยายภาพผู้เสียหาย เมื่อนำเสนอเกี่ยวกับผู้ที่รอดชีวิตจากการค้ามนุษย์ ส่งผลให้เกิดการตีตราหรือแม้แต่เกิดการทำร้ายหรือล่วงละเมิดซ้ำจากประเด็นข้างต้น จึงมีการจัดทำคู่มือแนวปฏิบัตินี้ขึ้นมา

คู่มือแนวปฏิบัติสำหรับนักข่าว: การส่งเสริมการนำเสนอรายงานด้านวารสารศาสตร์โดยอยู่บนพื้นฐานของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เล่มนี้ประกอบด้วยสี่หัวข้อหลัก เริ่มต้นด้วยการเกริ่นนำเกี่ยวกับประเด็นการค้ามนุษย์ที่ปรากฏในสื่อมวลชน หัวข้อที่สอง เป็นการกล่าวถึงภาพรวมของสถานการณ์การค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย

เนื้อหาในหัวข้อที่สามจะอธิบายถึงหลักการทั่วไปในการถ่ายทอดกรณีการค้ามนุษย์ และจบเนื้อหาบทสุดท้ายด้วยการเสนอแนวปฏิบัติว่าควรเตรียมหลักการรายงานเรื่องกรณีการค้ามนุษย์ อย่างไรรวมถึงการนำเสนอเกี่ยวกับผู้เสียหาย และการเล่าเรื่องราวในด้านวารสารศาสตร์เช่นไร

โดยบทแรกจะให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวิธีการจับประเด็นปัญหาในสื่อปัจจุบันนี้ ซึ่งเนื้อหาส่วนนี้พัฒนาขึ้นมาจากการจัดการการประเมินโดย IOM ในปี พ.ศ. 2562 สำหรับบทที่สอง จะถ่ายทอดเนื้อหาให้นักข่าวมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานการค้ามนุษย์ ที่อยู่ในกรอบกฎหมายอินโดนีเซีย และภาพรวมสถานการณ์การค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย

บทที่สามจะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสาระสำคัญของคู่มือเล่มนี้ โดยจะเป็นการบรรยายอย่างละเอียดเพื่อให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งในหลักการทั่วไปในการถ่ายทอดกรณีการค้ามนุษย์ และผู้เสียหาย ในทางวารสารศาสตร์ด้วยสำหรับบทที่สี่จะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติว่า ควรเริ่มต้นรายงานกรณีการค้ามนุษย์และผู้เสียหาย อย่างไร ทั้งนี้ มีการอธิบายเป็นลำดับขั้น พร้อมทั้งมีแบบฝึกหัดให้เขียนเกี่ยวกับเนื้อหาในสื่อ

บทที่ 1

บทนำ:

การคำนวณที่เผยแพร่ในสื่อปัจจุบัน

การค้ามนุษย์ ที่เผยแพร่ในสื่อปัจจุบัน

องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) บันทึกไว้ว่า ในแต่ละปี มีผู้คนถูกค้ามนุษย์ทั่วโลกนับล้านราย การค้ามนุษย์ (TIP) ไม่ได้เป็นเพียงอาชญากรรมร้ายแรง แต่ยังเป็นภาระเล็ดลอดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงอีกด้วย¹ การค้ามนุษย์ส่งผลต่อชีวิตของผู้หญิง ผู้ชาย และเด็กทั่วโลก พรรคการเมืองต่าง ๆ รัฐบาล องค์การพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติต้องทำงานร่วมกันในการจัดการค้ามนุษย์

ตามรายงานประจำปีของกองปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ (ATTF) คณะทำงานพิเศษได้รับรายงานว่ามีการค้ามนุษย์ประมาณ 94 ถึง 176 รายทุกปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2561² กรณีเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นการรายงานผู้เสียหาย และส่งต่อไปรับความช่วยเหลือ ผ่านองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และการบังคับใช้กฎหมาย

ในแต่ละปีมีคนมากกว่าร้อยคน ประกอบด้วย ผู้ชาย ผู้หญิง เด็กหญิง และเด็กชาย ได้รับการช่วยเหลือและระบุว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แต่หากเทียบกับการรายงานข่าวกรณีการค้ามนุษย์ โดยเฉลี่ยในแต่ละปีมีเพียง 7-10 กรณีเท่านั้นที่มีการนำเสนอในสื่อ³ จากจำนวนนี้ ส่วนใหญ่คือจัดเป็นรายงานอาชญากรรม ในขณะเดียวกัน การสอบสวนรายงานเกี่ยวกับ การค้ามนุษย์ ได้รับการรายงานเพียง 3-5 กรณีในระยะเวลาสามปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2560-2562)⁴

ในทางกลับกัน เนื้อหาที่สื่อกล่าวถึงอย่างชัดเจนในกรณี การค้ามนุษย์ มักจะถูกครอบงำโดยข่าวที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติชาวอินโดนีเซีย (IMW) ตัวอย่างเช่น บทความหัวข้อ “IMW ถูกขายให้กับอิรัก” “Bareskrim สอบสวนการค้ามนุษย์ที่ร่วมมือกับมาเลเซีย” หรือ “Erwiana-IMW ที่ถูกค้ามนุษย์ในฮ่องกง” เป็นต้น

ในขณะเดียวกันข่าวกรณีการค้ามนุษย์ในประเทศเอง ก็มักจะอธิบายว่าเป็นส่วนหนึ่งของข่าวการค้าประเวณีหรือความผิดทางเพศ เช่น สื่อพาดหัวข่าวว่า “หน่วยรณรงค์ชายพหุภรรยาผ่านโซเชียลมีเดีย” “การแสวงหาประโยชน์ทางเพศใน Penjarangan มีการบังคับให้เสียและให้บริการทางเพศแก่ชายถึง 10 คน” “เหยื่อเด็กใน Bunyuwangi ถูกขายไปในราคา 150,000 รูเปียห์” เป็นต้น หากมองผ่าน ๆ อาจจะไม่นับสิ่งผิดปกตินี้ในถ้อยคำที่เลือกใช้สำหรับหัวข้อข่าวนี้ แต่ถ้าเราพิจารณาจากมุมมองการให้ความคุ้มครอง ถ้อยคำเหล่านี้ก็นำไปสู่การตีตราผู้เสียหาย

จากการประเมินเบื้องต้นซึ่งจัดทำโดย IOM ร่วมกับที่ปรึกษาอิสระเพื่อพัฒนาแนวปฏิบัตินี้ระบุว่า เหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้เราพบถ้อยคำและพาดหัวข่าวดังกล่าวในเนื้อหาสื่อบ่อยครั้ง เพราะนักข่าวขาดข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ประเด็นรวมถึงหลักการคุ้มครองผู้เสียหาย สถานการณ์นี้มีอิทธิพลต่อวิธีที่นักข่าวถ่ายทอดภาพกรณีการค้ามนุษย์ในของพวกเขาในงาน นอกจากนั้น ผลการประเมินยังพบว่า ยังขาดความเข้าใจในการแยกแยะคดีการค้ามนุษย์กับความผิดทางอาญาอื่น ๆ เช่น ความรุนแรงต่อเด็ก ข้อพิพาทแรงงาน หรืออาชญากรรมการค้าประเวณีอีกด้วย

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น เราสามารถสรุปว่า การเสริมสร้างความรู้และความตระหนักของผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะนักข่าวที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ เมื่อความรู้และความตระหนักของพวกเขาดีขึ้น พวกเขาจะสามารถปรับบทบาทของตนให้เหมาะสมเพื่อให้ความคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และป้องกันกรณีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

1 แนวคิดของการละเมิด ขึ้นต้น (และคำว่า ‘รูปแบบที่รุนแรงของการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง’) ได้รับการพัฒนาโดยองค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และปรากฏตัวครั้งแรกในมติ 8 (มีนาคม พ.ศ. 2510) ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ 1967, มติ 1235 แห่งคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (ECOSOC) อนุญาตให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและคณะอนุกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันและการเลือกปฏิบัติและการคุ้มครองชนกลุ่มน้อย “ตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อผู้เสียหายและผู้เสียหาย”

2 รายงานประจำปี คณะทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์ ประจำปี พ.ศ. 2562 กระทรวงส่งเสริมสตรีและคุ้มครองเด็ก ประจำปี พ.ศ.2562 ครั้งที่ 2

3 การตรวจสอบสื่อ IOM ปีพ.ศ. 2560-2562 ข้อมูลภายใน

4 ข้างแล้ว

“

ลินดาไม่ได้ไปโรงเรียน แม่ของเธอทำงานเป็นคนรับใช้ในบ้านเพื่อหารายได้ในการดำรงชีวิต พ่อของเธอทอดทิ้งพวกเขา เพื่อนของลินดาแนะนำให้เธอรู้จักกับคนที่ล่อลวงให้เธอกลายเป็นเจ้าสาวตามสั่ง ซึ่งลินดาเพียงแค่อยากได้เงินเพื่อจะได้ช่วยแม่ปลดหนี้ได้อย่างรวดเร็ว จากการส่งซื้อทางไปรษณีย์ ลินดาได้รับสินค้าของหมั้นที่สามารถใช้เพื่อชำระหนี้ของแม่ของเธอได้ อย่างไรก็ตาม ในประเทศของสามีของเธอซึ่งคือไต้หวัน ลินดาได้รับมอบหมายให้ทำงานแต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ออกจากบ้านและได้รับอาหารวันละหนึ่งมื้อเท่านั้น ในขณะที่เธอแทบจะไม่รู้จักใครในไต้หวันทำให้การหลบหนีเป็นเรื่องยากมาก ลินดาเป็นหนึ่งในผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ สหภาพแรงงานข้ามชาติชาวอินโดนีเซีย (SBMI) เข้าช่วยจัดการคดีของเธอ ”

(แหล่งที่มา: เอกสารเรื่องการจัดการแรงงานข้ามชาติอินโดนีเซียและ IOM, พ.ศ. 2562)

บางส่วนจากเรื่องราวของลินดา เป็นตัวอย่างกรณีการค้ามนุษย์ (TIP) เหตุใดกรณีของลินดาจึงจัดเป็นกรณีการค้ามนุษย์ แทนที่จะเป็นกรณีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว แล้วการจัดการกรณีลินดาเป็นกรณีการค้ามนุษย์ ส่งผลประโยชน์ต่อลินดามากขึ้นหรือไม่

แม้ว่ามันอาจจะไม่ได้ทำให้ลินดา มีความยุติธรรมมากขึ้นก็ตาม **การจัดคดีลินดาให้เป็นการค้ามนุษย์นับเป็นการสนับสนุนหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เพื่อเริ่มการสอบสวนดำเนินการและรื้อถอนการจัดระเบียบอาชญากรรมข้ามพรมแดนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญานี้**

บทที่ 2

ภาพรวม
ของการค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย

ภาพรวมของการค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย

2.1

คำจำกัดความของการค้ามนุษย์ ในกรอบกฎหมายระดับชาติและ ระดับนานาชาติ

การค้ามนุษย์ (TIP) บังคับใช้ภายใต้กฎหมายหมายเลข 21 ของปีพ.ศ. 2550 ว่าด้วยการกำจัดการกระทำ ความผิดทางอาญาในการค้ามนุษย์ ภายใต้มาตรา 1 การค้ามนุษย์ หมายถึง:

“การค้ามนุษย์ (TIP) หมายถึง การเป็นธุระจัดหา การพาจากหรือส่งไปที่ใด การให้ที่อยู่อาศัย การส่งต่อ โอน หรือรับไว้ซึ่งบุคคลโดยใช้ความรุนแรง การขู่เข็ญ การลักพาตัว การกักขัง การฉ้อฉล การหลอกลวง การ ใช้อำนาจในทางที่ผิดหรือสถานะที่อ่อนแอ การข่มขู่ หรือการให้เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่ง ความยินยอมของผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่น ไม่ว่าจะกระทำภายในประเทศหรือข้ามพรมแดนเพื่อแสวงหา ประโยชน์หรือก่อให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จากบุคคล”

ในระดับสากลการค้ามนุษย์ได้รับการควบคุมภายใต้พิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก เสริมด้วยอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะ องค์การ หรือที่เรียกว่าพิธีสารพาเลอร์โมแห่งสหประชาชาติ (Palermo Protocol) ในขณะเดียวกัน ในระดับ ภูมิภาคการค้ามนุษย์ ได้รับการควบคุมภายใต้อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะ สตรีและเด็ก (ACTIP) เครื่องมือทั้งสองกำหนดว่าการค้ามนุษย์ เป็นชุดของกระบวนการของการกระทำเพื่อการ แสวงหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง

“การค้ามนุษย์ หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้ที่อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งบุคคลโดยการ ขู่เข็ญ การใช้กำลัง การใช้อำนาจโดยมิชอบ การใช้สถานะความเสี่ยงภัยจากการค้ามนุษย์โดยมิชอบ หรือการ ให้หรือรับเงินหรือผลประโยชน์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่น เพื่อความ มุ่งประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ การแสวงหาประโยชน์อย่างน้อยที่สุดให้รวมถึงการแสวงหาประโยชน์ เพื่อการค้าประเวณี หรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับให้ใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาส หรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ในบังคับ หรือการตัด อวัยวะออกจากร่างกาย” (มาตรา 3 (ก) พิธีสารพาเลอร์โมแห่งสหประชาชาติ)

นอกจากนี้ ทั้งพิธีสารพาเลอร์โมแห่งสหประชาชาติ และ ACTIP ได้เน้นย้ำว่า การยินยอมของผู้เสียหายจาก การค้ามนุษย์ต่อการแสวงหาผลประโยชน์โดยเจตนาจะเป็นเรื่องนอกประเด็นหรือไม่สามารถนำมาเป็นข้ออ้าง ในกรณีที่มีการดำเนินการค้ามนุษย์ด้วยวิธีการใด ๆ

นอกจากเครื่องมือหลักสามประการข้างต้นแล้ว ยังมีเครื่องมืออื่น ๆ อีกหลายอย่าง เช่น:

อนุสัญญา ILO ว่าด้วยต่อต้านการเป็นทาส (ค.ศ.1962)

อนุสัญญา ILO ว่าด้วยแรงงานบังคับ (ค.ศ. 1930)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ค.ศ. 1948)

อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์และเอารัดเอาเปรียบจากการค้าประเวณีของผู้อื่น (ค.ศ. 1949)

ส่วนเสริมอนุสัญญาว่าด้วยการเลิกทาส การค้าทาสและองค์กรและการปฏิบัติที่คล้ายการค้าทาส (ค.ศ.1956)

อนุสัญญา ILO ว่าด้วยการยกเลิกแรงงานบังคับ (ค.ศ.1957)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ค.ศ. 1966)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ค.ศ.1979)

อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ CEDAW (ค.ศ. 1984)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก (ค.ศ. 1989)

อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ค.ศ. 1987)

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติและสมาชิกในครอบครัว (CRMW) (ค.ศ. 1990)

อนุสัญญา ILO ว่าด้วยรูปแบบที่เลวร้ายของการใช้แรงงานเด็ก (ค.ศ. 1999)

มติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ 60/147 ค.ศ. 2006 หลักการพื้นฐานและแนวทางเกี่ยวกับสิทธิในการเยียวยา และการชดเชยสำหรับผู้เสียหายจากการละเมิดกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอย่างร้ายแรง

2.2

ข้อบังคับและ

องค์ประกอบของการค้ามนุษย์

ตามเครื่องมือทางกฎหมาย ทั้งกรอบระดับชาติและระดับสากล อาชญากรรมในการค้ามนุษย์ประกอบด้วย สามองค์ประกอบ ได้แก่ การกระทำ วิธีการ และวัตถุประสงค์ ด้านล่างเป็นองค์ประกอบการค้ามนุษย์ที่ถือว่าการกระทำอาชญากรรมการค้ามนุษย์

การกระทำ

- Ⓞ การจัดหา การขนส่ง การโอนย้าย การจัดหาที่พัก หรือการรับไว้ซึ่งบุคคล

วิธีการ

- Ⓞ การข่มขู่หรือใช้กำลัง การบังคับ การลักพาตัว การฉ้อโกง การหลอกลวง การใช้อำนาจในทางที่ผิด หรือใช้สถานะความอ่อนแอ การจ่ายเงิน หรือผลประโยชน์

วัตถุประสงค์

- Ⓞ การเอารัดเอาเปรียบหรือส่งผลให้ผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบ รวมทั้ง
- Ⓞ การใช้แรงงานบังคับ การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ การเป็นทาส หรือการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน การตัดอวัยวะ การรับเลี้ยงบุตรบุญธรรมที่ผิดกฎหมาย และการแสวงหาประโยชน์ประเภทอื่น

องค์ประกอบของการกระทำประกอบด้วยข้อบังคับของการจัดหา การขนส่ง การโอนย้าย การให้ที่อยู่อาศัยและหรือการรับไว้ซึ่งบุคคล โดยสามารถใช้ข้อบังคับเพียงตัวเดียวที่มีการพิสูจน์เพื่อระบุว่าเป็นองค์ประกอบของการกระทำการค้ามนุษย์

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของวิธีการสามารถได้มาจากข้อบังคับดังต่อไปนี้ การคุกคามหรือการใช้กำลัง การบังคับขู่เข็ญ การลักพาตัว การฉ้อโกง การหลอกลวง การใช้อำนาจในทางที่ผิดหรือสภาวะที่อ่อนแอ และการจ่ายเงินหรือผลประโยชน์ ข้อบังคับนี้คล้ายกับองค์ประกอบก่อนหน้านี้ ที่ใช้ข้อบังคับเพียงตัวเดียวในการพิสูจน์ว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนของการค้ามนุษย์

สุดท้ายนี้ สำหรับการเฝ้าระวังเขาเปรียบ ดูได้จากลักษณะงาน สภาพการทำงาน การมีอยู่ของการตัดอวัยวะ และการแสวงหาประโยชน์ประเภทอื่น

ในประเทศอินโดนีเซีย คดีการค้ามนุษย์มีลักษณะเป็นการกระทำและวิธีการที่หลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์หรือตั้งใจที่จะแสวงหาประโยชน์ข้อบ่งชี้อื่น ๆ สามารถพบได้ในหลายรูปแบบ เช่น การบังคับใช้แรงงาน แรงงานเด็ก หนีผูกพัน และการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ด้านล่างนี้ คือข้อแนะนำในการประเมินข้อบ่งชี้การค้ามนุษย์

ปัญหาและวิธีดำเนินการ

• สัญญาจ้างงาน

- มีสัญญา/ข้อตกลงในการทำงานหรือไม่
- บุคคลนั้นเข้าใจข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในข้อตกลงการทำงานหรือไม่
- ขั้นตอนการเซ็นสัญญาจ้างงานเป็นอย่างไร เป็นต้น

• การล่วงละเมิด

- มีสัญญาณของการล่วงละเมิดทางร่างกายหรือไม่
- มีสัญญาณของการล่วงละเมิดทางจิตใจหรือไม่

• หนังสือเดินทางและบัตรประจำตัวอื่น ๆ

- มีเอกสารที่เป็นการปลอมแปลงหรือไม่

• เงินเดือน

- ได้เงินเดือนเท่าไร
- มีประโยชน์อื่นใดที่มอบให้กับผู้เสียหายหรือไม่
- ได้รับเงินเดือนจริงเท่าไร

• การใช้แรงงานเด็ก

- พวกเขาถูกจัดให้อยู่ในประเภทงานที่เลวร้ายที่สุดสำหรับเด็กตามมาตรฐาน ILO หรือไม่

• หนี้สิน

- มีสัญญาทวงหนี้หรือความยินยอมในการชำระหนี้จากบุคคลไปยังบริษัทจัดงานหรือไม่
- ถ้าเป็นเช่นนั้นบุคคลนั้นได้รับและชำระหนี้เท่าไร
- วิธีการชำระเงินคืออะไร
- ระยะเวลาชำระหนี้ยาวนานเท่าไร

2.3

ปัจจัยที่เอื้อต่อการค้ามนุษย์

อินโดนีเซียมีประวัติของการค้ามนุษย์มาอย่างยาวนาน ซึ่งสามารถย้อนรอยกลับไปสู่การใช้แรงงานทาสในสมัยอาณานิคม ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการถูกบังคับใช้แรงงานในช่วงยุคการเพาะปลูกแบบบังคับและการก่อสร้างถนนสายสำคัญตั้งแต่ปี พ.ศ. 2351 จนถึง พ.ศ. 2485 ซึ่งขณะนั้น อินโดนีเซียยังอยู่ภายใต้ยุคอาณานิคม

อย่างไรก็ตาม การค้ามนุษย์ ยังคงเกิดขึ้นมาจนถึงทุกวันนี้ ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2533 กรณีการค้ามนุษย์ ส่วนใหญ่ในอินโดนีเซียเกี่ยวข้องกับกระบวนการการย้ายถิ่นของแรงงาน อินโดนีเซียเป็นที่รู้จักในฐานะแหล่งแรงงานข้ามชาติ ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2543 การค้ามนุษย์เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศยังพบเห็นได้ในบางจังหวัดของอินโดนีเซีย ซึ่งมีผู้หญิงและเด็กผู้หญิงถูกเอารัดเอาเปรียบจากการบังคับค้าประเวณีและตกอยู่ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางเพศ

ปัจจัยที่เอื้อต่อการค้ามนุษย์

ในปี พ.ศ. 2561 คณะทำงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ATTF) ได้บันทึกว่า ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวน 297 รายได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีฟ้องร้องที่เรียกค่าเสียหายจากเครือข่ายการค้ามนุษย์ จากจำนวนนี้ ร้อยละ 79 เป็นผู้หญิง และร้อยละ 30 เป็นผู้ชาย

ในปีเดียวกันนั้น กระทรวงการต่างประเทศรายงานว่า มีพลเมืองชาวอินโดนีเซีย 162 ราย ที่ตกเป็นผู้เสียหายของการค้ามนุษย์ ในต่างประเทศ รวมถึง 74 คนที่ถูกค้ามนุษย์ในภูมิภาคตะวันออกกลาง พลเมืองชาวอินโดนีเซียจำนวน 47 รายถูกส่งไปค้ามนุษย์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในขณะที่อีก 39 คนถูกค้ามนุษย์ไปยังทวีปแอฟริกา และบุคคลที่เหลือถูกค้ามนุษย์ไปยังภูมิภาคเอเชียใต้และเอเชียกลาง รวมทั้งทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกากลาง

นอกจากนี้ IOM อินโดนีเซียยังบันทึกว่า ผู้เสียหายการค้ามนุษย์จำนวน 130 รายได้รับการระบุตัวและให้ความช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2562 ข้อมูล IOM ยังแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายไม่ได้เป็นเพียงพลเมืองชาวอินโดนีเซียเท่านั้น แต่ยังเป็นพลเมืองต่างชาติที่ถูกค้ามนุษย์ในประเทศอินโดนีเซียด้วย

รายงานประจำปีของคณะทำงานด้านการป้องกันและจัดการการติดตามอาชญากรรมการค้ามนุษย์ (ATFT) ในปี พ.ศ. 2561 ระบุว่า ความยากจนเป็นปัจจัยหลักในกลุ่มปัจจัยที่เอื้อต่อการค้ามนุษย์ ปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อสถานการณ์การค้ามนุษย์ ได้แก่ การศึกษา การว่างงานภายในประเทศ และอิทธิพลของบรรทัดฐานทางสังคมในบางพื้นที่ในอินโดนีเซีย ในกรณีของลินดาข้างต้น ปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความยากลำบากในการเข้าถึงงาน สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความรุนแรงในครอบครัวที่ลินดาประสบนั้นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

การบังคับใช้กฎหมายในระดับต่ำและการขาดความตระหนักในชุมชนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นอย่างปลอดภัยและสม่ำเสมอมีส่วนทำให้เกิดสถานการณ์การค้ามนุษย์ในอินโดนีเซีย ตามที่รัฐบาลสหรัฐฯ รายงานใน รายงานการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2562 อัตราการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมายของการค้ามนุษย์ ในอินโดนีเซียถือว่าไม่มีความคืบหน้าและจำเป็นต้องปรับปรุง

ความรุนแรงของการค้ามนุษย์ ในอินโดนีเซียยังได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและความรุนแรงบนฐานของเพศสภาพและการเลือกปฏิบัติที่ยังคงมีอยู่ในอินโดนีเซีย ประเพณีการแต่งงานก่อนวัยอันควร การบังคับแต่งงาน และการแต่งงานตามสัญญาในหลายภูมิภาคยังทำให้การค้ามนุษย์เป็นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ความต้องการแรงงานจากชนบทสู่เขตเมืองและจากอินโดนีเซียไปยังต่างประเทศยังเอื้อให้เครือข่ายการค้ามนุษย์สามารถดำเนินการได้ในอินโดนีเซีย

2.4

ผลกระทบจากการค้ามนุษย์

อาชญากรรมการค้ามนุษย์ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าก่อให้เกิดผลกระทบต่อการชดเชยความเสียหายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินและ/หรือความเสียหายที่ไม่เป็นตัวแทนสำหรับผู้เสียหาย เงินเดือนที่ค้างชำระและสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่เหมาะสมเป็นหนึ่งในตัวอย่างอื่น ๆ ของการชดเชยความเสียหายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน ในขณะเดียวกัน ความเสียหายที่ไม่สามารถประเมินเป็นตัวแทนเงินสามารถระบุได้จากการติดตามต่อผู้เสียหาย ปัญหาสุขภาพ ความพิการทางร่างกาย การบาดเจ็บสาหัส และแม้กระทั่งความตาย

การค้ามนุษย์ไม่เพียงแต่ทำร้ายผู้เสียหายในฐานะปัจเจกชน แต่ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัวและสังคมด้วยการเลือกปฏิบัติต่อผู้เสียหายและครอบครัวอาจเกิดขึ้นจากผลกระทบของการค้ามนุษย์ ในบางชุมชน การดำรงอยู่ของความไม่เท่าเทียมกันทางเพศและการเลือกปฏิบัตินำไปสู่การกีดกันจากครอบครัวและสังคม

2.5

ความพยายามของรัฐบาลอินโดนีเซียในการป้องกันและการต่อต้านการค้ามนุษย์

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 รัฐบาลอินโดนีเซียได้จัดตั้งคณะทำงานด้านการป้องกันและจัดการการติดตามอาชญากรรมการค้ามนุษย์ (ATFT) คณะทำงานนี้มีหน้าที่ประสานงานด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันการป้องกันการค้ามนุษย์ และการช่วยเหลือผู้เสียหาย กระทรวง/สถาบันที่เกี่ยวข้อง ทั้ง 18 แห่ง และอยู่ภายใต้การประสานงานของกระทรวงประสานงานเพื่อการพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม คณะทำงานด้านการป้องกันและจัดการการติดตามอาชญากรรมการค้ามนุษย์ (ATFT) ก่อตั้งขึ้นตามข้อบังคับประธานาธิบดีหมายเลข 69/2008

คณะทำงานด้านการป้องกันและจัดการการติดตามอาชญากรรมการค้ามนุษย์ (ATFT) ได้รับการสนับสนุนจากแผนปฏิบัติการแห่งชาติ (PoA) เกี่ยวกับการกำจัดการค้ามนุษย์ซึ่งต่ออายุทุก ๆ 5 ปี การดำเนินงานผ่านแผนปฏิบัติการแห่งชาติ (PoA) นี้ รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมกิจกรรมการป้องกัน เสริมสร้างนโยบายและระเบียบข้อบังคับ ปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และประกันการปฏิบัติตามสิทธิของผู้เสียหาย ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับที่ 21/2007 นอกจากนี้ PoA แผนปฏิบัติการแห่งชาติ (PoA) ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการประสานงานและความเป็นหุ้นส่วนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และปรับปรุงความร่วมมือระดับทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อป้องกันและดำเนินคดีกับกรณีการค้ามนุษย์

สิทธิของผู้เสียหายฯ และการลงโทษทางกฎหมายของผู้กระทำความผิด: สิ่งที่กฎหมายระดับชาติกำหนดไว้

ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลที่ถูกพรمانจากบาดแผลทางจิตใจ ร่างกาย เพศ เศรษฐกิจ และ/หรือสังคม ซึ่งเกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาของการค้ามนุษย์ (มาตรา 1 วรรค 3 ของกฎหมายฉบับที่ 21 ปี พ.ศ. 2550 (2007))

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และครอบครัวได้รับการประกันโดยมีสิทธิหลายประการดังนี้:

- สิทธิในการปกป้องอัตลักษณ์ของตนอย่างเป็นความลับ (มาตรา 44) นอกจากนี้ ยังมอบสิทธิให้กับครอบครัวของผู้เสียหายและ/หรือพยานเป็นลำดับที่สอง
- สิทธิคุ้มครอง ซึ่งหมายความว่า ผู้เสียหายและครอบครัวจะได้รับการคุ้มครองจากภัยคุกคามที่เป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพ ชีวิตและ/หรือทรัพย์สิน (มาตรา 47)
- สิทธิในการรับบริการเวชศาสตร์ฟื้นฟู การฟื้นฟูทางจิตสังคม การส่งกลับประเทศ และการกลับคืนสู่สังคม
- สิทธิในการดำเนินการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 48) การชดเชยค่าเสียหายนี้จะต้องชำระโดยผู้กระทำความผิด ในการตัดสินของศาลที่มีผลผูกพันตามกฎหมายเป็นการชดเชยความเสียหายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน และ/หรือความเสียหายที่ไม่เป็นตัวเงินของผู้เสียหายและครอบครัว (มาตรา 1 วรรค 13 ของกฎหมายฉบับที่ 21 ปี พ.ศ. 2550 (2007))

การชดเชยเป็นการชดเชยการสูญเสียความมั่งคั่ง/รายได้ ค่ารักษาพยาบาล ค่ารักษาทางจิตใจ และความสูญเสียอื่น ๆ ที่เกิดจากการค้ามนุษย์

นอกจากนี้ กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ค้ามนุษย์เป็นเครือข่ายที่มีการบริหารจัดการ ตั้งแต่ผู้กระทำความผิดรายบุคคล หน่วยงานราชการ ผู้บังคับใช้กฎหมาย บุคคลในบริษัท และแม้แต่ตัวบริษัทเอง การลงโทษขั้นต่ำสำหรับผู้กระทำความผิดแต่ละรายคือจำคุกสามปีและจำคุกสูงสุด 15 ปี ปรับเป็นจำนวนขั้นต่ำ 150 ล้านรูเปียห์ (10,234 เหรียญสหรัฐ) และสูงสุด 600 ล้านรูเปียห์ (40,937 เหรียญสหรัฐ) ในขณะเดียวกัน บริษัทที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ จะถูกตั้งข้อหาและได้รับโทษจำคุกขั้นต่ำ 9 ปีและสูงสุด 45 ปี และปรับขั้นต่ำ 360 ล้านรูเปียห์ และสูงสุด 1.8 พันล้านรูเปียห์

เอกสารแนะนำในการอ่านเพิ่มเติม

- 1 กฎหมายฉบับที่ 18 ปี พ.ศ. 2560 (2017) ว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติชาวอินโดนีเซีย
- 2 กฎหมายฉบับที่ 6 ปี พ.ศ. 2554 (2011) ว่าด้วยการย้ายถิ่นฐาน
- 3 กฎหมายฉบับที่ 31 ปี พ.ศ. 2557 (2014) เรื่อง การคุ้มครองพยานและผู้เสียหาย
- 4 ระเบียบสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ฉบับที่ 69 ปีพ.ศ.2551 (2008) ว่าด้วยคณะทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์
- 5 กฎกระทรวงการเสริมอำนาจสตรีและการคุ้มครองเด็ก ฉบับที่ 1 ปี พ.ศ.2552 (2009) ว่าด้วยมาตรฐานการบริการขั้นต่ำสำหรับบริการแบบบูรณาการสำหรับพยานและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญาของ TIP6
- 6 กฎกระทรวงการเสริมอำนาจสตรีและการคุ้มครองเด็ก ฉบับที่ 22 ปี พ.ศ. 2553 (2010) เรื่อง มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงานสำหรับบริการแบบบูรณาการสำหรับพยานและผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
- 7 กฎกระทรวงการเสริมอำนาจสตรีและการคุ้มครองเด็ก ฉบับที่ 11 ปี พ.ศ. 2555 (2012) เรื่อง การป้องกันและจัดการการค้ามนุษย์ในสังคมและชุมชน

บทที่ 3

หลักการทั่วไปในการนำเสนอ
เรื่องการคุ้มครองและผู้เสียหาย
จากการค้ามนุษย์ในสื่อมวลชน

หลักการทั่วไปในการนำเสนอกรณีการค้ามนุษย์และผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในสื่อมวลชน

ในฐานะนักข่าว การระบุนักกระทำความผิด ๆ ที่ถือว่าเป็นการค้ามนุษย์ ในสภาวะแวดล้อมตามมาตรฐานคือเรื่องสำคัญ เนื่องจากการค้ามนุษย์มีหลายรูปแบบ ในบริบทของการแสวงหาประโยชน์ด้านแรงงานการค้ามนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้แม้ในการทำงานในชีวิตประจำวัน ด้วยวิธีการหลากหลาย อาทิ การหักเงินเดือนซึ่งนับเป็นการฝ่าฝืนข้อตกลง การไม่ได้รับค่าล่วงเวลา ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน การส่งต่อจากนายจ้างรายหนึ่งไปยังอีกรายหนึ่งโดยไม่ขอความยินยอม เป็นต้น

นอกจากการแสวงหาประโยชน์ด้านแรงงานแล้ว ยังปรากฏว่ามีการค้ามนุษย์ ในรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์ทางเพศและการปลูกถ่ายอวัยวะอีกด้วย อีกทั้งยังมีการหลอกลวงด้วยตำแหน่งงานปลอมหรือการแต่งงานระหว่างหญิงชาวอินโดนีเซียในท้องถิ่นกับชาวต่างชาติ โดยใช้แผนการจัดหาเจ้าสาวตามสั่ง

ในการรายงานกรณีการค้ามนุษย์ นักข่าวทุกคนต้องเข้าใจบริบทและปัญหาหลักของทุกกรณี นอกจากการเสนอข่าวแล้ว นักข่าวแต่ละคนยังได้รับการสนับสนุนให้ช่วยเหลือผู้เสียหาย เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองและการสนับสนุนจากสาธารณะ

อย่างไรก็ดี ในการปฏิบัติดังกล่าว เรื่องที่ต้องพิจารณาอย่างยิ่งสำหรับนักข่าวคือ ความเสี่ยงต่อความปลอดภัยและความเปราะบางของผู้เสียหาย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด หากนักข่าวผิดพลาดในเรื่องนี้ก็อาจทำให้เกิดอันตรายเพิ่มขึ้น รวมถึงการเลือกปฏิบัติหรือแม้กระทั่งการแสวงหาประโยชน์ซ้ำด้วยความรุนแรงต่อผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหาย

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทที่จำเป็น นักข่าวจึงควรเข้าใจในประเด็นของการค้ามนุษย์ ให้ลึกซึ้งครอบคลุม การมีความรู้ที่เหมาะสมนอกจากจะช่วยให้ผู้เสียหาย สามารถยืนยันในสิทธิของตนในเรื่องที่เกิดขึ้นได้แล้วยังสามารถเปิดเผยตัวผู้กระทำผิดที่ต้องรับผิดชอบต่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นด้วย

นักข่าวยังมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลไปยังผู้รับฟังและรับชมรายการเกี่ยวกับความพยายามในการป้องกันสถานการณ์การค้ามนุษย์ในวงกว้าง ดังนั้น นักข่าวเป็นทั้งผู้ส่งสารและมีส่วนสำคัญในการคุ้มครองผู้เสียหายด้วยบทบาทสำคัญดังกล่าว นักข่าวหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจึงต้องตระหนักถึงหลักการสำคัญในการพัฒนาเนื้อหาการเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์

ต่อไปนี้เป็นหลักการสำคัญบางประการในการนำเสนอข่าวการค้ามนุษย์ โดยคำนึงถึงผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1

อธิบายเรื่องราวของทั้งหญิงและชาย โดยหลีกเลี่ยงการเหมารวมและการตีตรา

อธิบายที่มาของเรื่องราวการเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทั้งของหญิงและชาย โดยหลีกเลี่ยงการเหมารวมและตีตราทุกรูปแบบ

นักข่าวทุกคนต้องใช้คำศัพท์ที่ถูกต้องในการแสดงภาพผู้เสียหาย และคดี การใช้คำพูดที่ไม่ตรงประเด็นอาจเป็นอันตรายต่อผู้เสียหาย อาทิ การใช้คำคุณศัพท์เชิงลบ (ผู้ประพฤติน่ารังเกียจหรือผิดศีลธรรม) อาจทำให้ชุมชนของผู้เสียหาย เองเลือกปฏิบัติต่อผู้เสียหาย โดยถูกมองว่าเป็นอาชญากร

ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ระดับชาติฉบับหนึ่งพูดถึงผู้เสียหาย ที่เป็นเยาวชนในการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ โดยกล่าวว่า “เด็กสาวเสนอบริการทางเพศ ในราคา 500,000 รูเปียห์อินโดนีเซีย/ชั่วโมง” ในขณะที่สื่อระบุในอีกหัวข่าวนึงว่า “แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์นาน 5 ปี อีกรายหนึ่งเรียนจบชั้นประถมศึกษาเท่านั้น”

ทั้งสองตัวอย่างข้างต้นมีผลเสียต่อผู้เสียหาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมุมมองของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการสอบสวนเชิงลึก ยิ่งไปกว่านั้น ด้วยกรอบนี้ผู้เสียหาย อาจจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ในการดำเนินการตามสิทธิของตนน้อยลง

2

หลีกเลี่ยงการรายงานในลักษณะทั่วไป แต่ละบุคคลและกรณี มีลักษณะเฉพาะตัว

สิ่งสำคัญคือต้องเน้นว่า ทุกคนมีประสบการณ์เฉพาะตัวและจุดอ่อนของตนเอง ดังนั้น จึงขอแนะนำให้นักข่าวทุกคนหลีกเลี่ยงการพูดถึงผู้เสียหาย ในลักษณะทั่วไป และรายงานแต่ละกรณีด้วยความใจกว้าง

หากจำเป็น นักข่าวอาจอ้างถึงกรณีหรือข่าวก่อนหน้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ไม่สามารถสรุปหรือนำเสนอด้วยมุมมองเดียวกันได้

3

จรรยาบรรณสำหรับนักข่าว

สภา Pers แห่งอินโดนีเซีย (Dewan Pers) ได้กำหนดจรรยาบรรณสำหรับนักข่าวชาวอินโดนีเซียผ่านระเบียบ Pers Council Regulation No 06/Peraturan-DP/V/2008 เกี่ยวกับการให้สัตยาบันหนังสือลงมติของ Pers Council No 03/SK-DP/III/2016 ว่าด้วยจรรยาบรรณวารสารศาสตร์ตามระเบียบสภาสื่อมวลชน จรรยาบรรณนี้ เน้นย้ำเฉพาะเรื่องความเปราะบางของผู้หญิงและเด็ก และการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน

ในบรรดาบทความที่ระบุถึงจรรยาบรรณนักข่าวนั้น มีหลักการทางจริยธรรมบางประการในการนำเสนอผลงานด้านข่าวที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย และกลุ่มเสี่ยงรวมอยู่ด้วย ดังต่อไปนี้

- A** เป็นอิสระในการผลิตข่าว โดยรักษาความถูกต้อง สมดุล และเป็นกลาง
- B** เป็นมืออาชีพโดยเคารพสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล มุ่งเน้นข้อเท็จจริง เคารพเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจจากแหล่งข่าว เมื่อนำเสนอภาพ ภาพถ่าย หรือเสียง
- C** ตรวจสอบข้อมูล และหลีกเลี่ยงการให้ความเห็นส่วนตัวต่อข้อเท็จจริง รวมทั้งใช้ข้อสันนิษฐานของหลักการที่ไร้เหตุผล
- D** ห้ามจัดทำรายงานที่เป็นเท็จ ใ้ร้าย และลามกอนาจาร
- E** ห้ามระบุชื่อ และเปิดเผยตัวตนของผู้เสียหายจากการล่วงละเมิดทางเพศ และไม่เปิดเผยตัวตนของผู้กระทำความผิดต่อเด็ก
- F** ห้ามเขียนหรือเผยแพร่ข่าวตามอคติและการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลด้วยความแตกต่างของเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา เพศ และภาษา รวมทั้งไม่ดูหมิ่นบุคคลที่อ่อนแอ ยากจน ป่วยหนัก มีปัญหาทางจิต หรือพิการทางร่างกาย
- G** ปกป้องความปลอดภัยของผู้แจ้งเหตุ รวมทั้งปฏิบัติตามหลักการรักษาความลับ
- H** เคารพความเป็นส่วนตัวของผู้แจ้งเหตุ เว้นแต่จะเป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์

4 ปฏิบัติตามจรรยาบรรณและหลักการในการรวบรวมข้อมูล และกลไกในการนำเสนอรายงาน

ภายใต้มาตรา 2, 5, 7, และ 9 ของจรรยาบรรณวารสารศาสตร์ นักข่าวควรรักษาความลับ ความเป็นส่วนตัว และการปกป้องข้อมูล หลักการนี้สอดคล้องกับพิธีสารพาดอร์โมแห่งสหประชาชาติ และกฎหมายฉบับที่ 21 ของอินโดนีเซีย พ.ศ. 2550 ซึ่งเอกสารทั้งสองฉบับดังกล่าวเน้นถึงความจำเป็นในการปกป้องข้อมูลของผู้เสียหาย

5 คัดกรองหลักการในการป้องกันความปลอดภัย พิจารณาความเสี่ยงเรื่องความมั่นคงและปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล/ผู้เสียหาย

นักข่าวต้องพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญด้านความปลอดภัยของผู้เสียหาย และผู้ให้ข้อมูล ควรมีการประเมินความเสี่ยงทางด้านความปลอดภัยและความเปราะบางเมื่อจัดทำรายงาน การสัมภาษณ์ผู้ถูกรังเรียนรวมทั้งผู้ที่เป็นผู้เสียหาย รวมถึงการเปิดเผยข่าวผลการสอบสวนทางไซเบอร์มีเดีย

6 ตระหนักถึงความไม่มั่นคงของผู้เสียหาย และผู้ให้ข้อมูลอื่น ๆ

นักข่าวทุกคนต้องสามารถรับรู้ถึงความเปราะบางของแหล่งข่าว ผู้เสียหาย และผู้ให้ข้อมูลอื่น ๆ ผู้เสียหายหรือพยานแต่ละคน อาจจะมีประเด็นอ่อนไหวที่เป็นลักษณะเฉพาะ ตั้งแต่ในระดับบุคคลไปจนถึงระดับครอบครัว/ครัวเรือน ชุมชน/สังคม และระดับโครงสร้าง ดังนั้น นักข่าวทุกคนจึงต้องสามารถระบุความเปราะบางเบื้องต้นของผู้เสียหาย และประเด็นสำคัญที่อาจครอบคลุมให้ได้ตั้งแต่ระยะก่อนการดำเนินการสอบสวน

7 ส่งเสริมสิทธิของผู้เสียหาย โดยยึดมั่นในความต้องการเฉพาะของเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหาย เพื่อให้ความคุ้มครอง

สิทธิของผู้เสียหายควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนผ่านงานด้านวารสารศาสตร์ สื่อมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามสิทธิของผู้เสียหาย ดังนั้น จึงขอแนะนำให้นักข่าวทุกคนสนับสนุนการปฏิบัติตามสิทธิของผู้เสียหาย เมื่อจัดทำข่าวการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ ตามหลักจรรยาบรรณของนักข่าว ควรมีการเตรียมมาตรการพิเศษและบริการคุ้มครองเมื่อมีผู้เสียหาย ที่เป็นผู้เยาว์หรือผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเด็กมาเกี่ยวข้อง

บทที่ 4

รายงานการคุ้มครองและผู้เสียหาย
จากการค้ามนุษย์ ในเนื้อหา
ด้านวารสารศาสตร์

รายงานการค้ามนุษย์และผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ในเนื้อหาด้านวารสารศาสตร์

เคล็ดลับในการจัดเตรียมและเผยแพร่รายงานการค้ามนุษย์และผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในเนื้อหาด้านวารสารศาสตร์

1

การวางแผนและตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์

ก่อนกำหนดหัวข้อและพัฒนาข่าว นักข่าวจำเป็นต้องวางแผนตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรายงาน ซึ่งแผนงานที่ชัดเจนจะช่วยให้นักข่าวพัฒนารายงานข่าวได้อย่างครอบคลุม

ในกระบวนการวางแผนนี้ สิ่งสำคัญคือ ต้องมีผู้ที่เป็นแหล่งข่าวหรือแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวแทนจากทุกเพศ นอกจากนี้ นักข่าวยังต้องมีความรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์และความรุนแรงบนฐานของเพศสภาพ (GBV) ความรู้นี้ สามารถหาได้จากเอกสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ รวมถึงจากการวิจัยที่เคยเผยแพร่ก่อนหน้านี้ โมเดลการสอบสวนที่คล้ายคลึงกัน และตัวอย่างจากรายงานการสอบสวนอื่น ๆ

ตัวอย่างขั้นตอนการวางแผนการรายงานเชิงลึกหรือการรายงานการสอบสวนกรณีการค้ามนุษย์ คือ

- การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งต่าง ๆ
- การกำหนดแง่มุมในการพิจารณา (มุมมอง) ของข่าวที่จะพัฒนา
- การวางแผนกระบวนการรายงานข่าว (การเลือกแหล่งที่มา พื้นที่ครอบคลุมเป้าหมายการรวบรวมข้อมูล/ข้อมูลในภาคสนาม)
- การกำหนดกรอบเวลา (ช่วงเวลาสำหรับการจัดทำรายงานข่าว)
- สุดท้าย มีการจัดลำดับเวลาของบทความหากแบ่งออกเป็นหลายบทความหรือในอีกกรณี นักข่าวสามารถจัดเตรียมโครงร่างบทความตามเอกสารที่ได้รับ

2

การเลือกหัวข้อ มุมมอง และรูปแบบการเขียน

มีรูปแบบการเขียนให้เลือกใช้ตามความต้องการของแต่ละสื่อ ในการระบุหัวข้อและมุมมอง นักข่าวควรพิจารณารูปแบบการเขียนและผลลัพธ์ของการนำเสนอด้านวารสารศาสตร์

รายงานบางฉบับจะใช้วิธีการสืบสวนซึ่งจะส่งผลต่อรูปแบบการเขียนรายงาน นอกจากนี้ นักข่าวอาจใช้รูปแบบการนำเสนอข่าวแบบตรงไปตรงมา เช่น การรายงานข่าว แนวทางและมุมมองอีกประการหนึ่ง คือ แนวทางการเล่าเรื่องวิธีนี้มักใช้เพื่ออธิบายเรื่องราวความสำเร็จหรือเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประวัติ

3

การเตรียมการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของกระบวนการรายงาน เป็นสิ่งสำคัญเสมอที่จะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญในแนวทางการให้ความคุ้มครองระหว่างการเตรียมการก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ เตรียมการวิเคราะห์กรอบกฎหมายและดำเนินการวิจัยเบื้องต้นและแลกเปลี่ยนความรู้กับนักข่าวคนอื่น ๆ

นอกจากนี้ นักข่าวยังต้องประเมินภูมิหลังของผู้ที่เป็นแหล่งข่าว เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันและประสบการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจในอดีตก่อนดำเนินการสัมภาษณ์และเขียนเรื่องราวทั้งหมด

สุดท้ายนี้ นักข่าวต้องเตรียมทำรายการคำถาม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้แน่ใจว่ากระบวนการสัมภาษณ์จะดำเนินไปอย่างราบรื่นตามบริบทของการรายงาน

4

กระบวนการสัมภาษณ์

นักข่าวต้องเคารพผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนในการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะเมื่อแหล่งข่าวเป็นผู้เสียหาย หรือผู้แจ้งคดีการค้ามนุษย์ ในระหว่างกระบวนการสัมภาษณ์ ให้ถามเสมอว่า ต้องการให้กล่าวถึงแหล่งที่มาในการเขียนอย่างไร หากนักข่าวไม่แน่ใจเรื่องข้อที่ใช้เรียก ก็ควรสื่อสารด้วยความเคารพและแสดงเจตจำนงที่ดี

นอกจากนี้ นักข่าวต้องไม่ถามคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่ไม่สำคัญ เช่น คำถามเกี่ยวกับพรมแดนและเสื้อผ้าของผู้ที่เป็นแหล่งข่าว นักข่าวต้องหลีกเลี่ยงการใช้สำนวนซ้ำ ๆ และข้อสันนิษฐาน รวมทั้งการขอคำชี้แจงโดยไม่แทรกความคิดเห็นส่วนตัวและข้อสันนิษฐานกับผู้ที่เป็นแหล่งข่าวที่อาจส่งผลกระทบต่อคำตอบของแต่ละบุคคล

ในการสัมภาษณ์ผู้ที่เป็นแหล่งข่าวในกรณีพิเศษ เช่น ผู้เสียหายจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศและการค้ามนุษย์นั้น ต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษ ตามหนังสือเรื่อง การรายงานความรุนแรงทางเพศ: คู่มือสำหรับนักข่าว ได้ระบุไว้ว่า ในการสัมภาษณ์ผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศ นักข่าวต้องพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้

- ยึดหลักการคุ้มครอง: ไม่ทำอันตราย ไม่เลือกปฏิบัติ หลีกเลี่ยงการเหมารวม และการตีตรา การรักษาความเป็นส่วนตัวและการปกป้องข้อมูล ฯลฯ
- เคารพหลักการแจ้งความยินยอม ก่อนการสัมภาษณ์นักข่าวควรอธิบายวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยจะต้องรวมถึงวิธีการรวบรวมและนำเสนอข้อมูลและความคาดหวังที่มีต่อผู้ที่เป็นแหล่งข่าว นอกจากนี้ ควรมีกลไกการร้องเรียนเพื่อแก้ไขข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นระหว่างผู้ที่เป็นแหล่งข่าวกับนักข่าว ผู้ที่เป็นแหล่งข่าวและผู้เสียหาย มีสิทธิที่จะปฏิเสธการสัมภาษณ์ หรือถูกนำเสนอในรูปภาพหรือวิดีโอใด ๆ ภายหลังการอธิบาย นักข่าวต้องได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้เสียหาย และผู้ที่เป็นแหล่งข่าว ในกรณีที่ไม่สามารถขอรับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรได้ สามารถใช้การขอรับความยินยอมด้วยวาจาผ่านการบันทึกเสียงเป็นทางเลือกได้ ซึ่งควรเป็นตัวเลือกสุดท้าย
- แสดงความเห็นอกเห็นใจตลอดกระบวนการสัมภาษณ์
- ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่เป็นแหล่งข่าว/ผู้เสียหายฯ รวมถึงเมื่อแหล่งข่าวตัดสินใจหยุดให้การสัมภาษณ์
- ระวังภาพ เสียง และกลิ่น ที่อาจจะกระตุ้นให้เกิดความทรงจำทางลบ หรือการทำร้ายซ้ำ ตัวอย่างเช่น ผู้ที่เป็นแหล่งข่าวที่ผู้เสียหาย/ผู้รอดชีวิตจากการค้ามนุษย์อาจจำประสบการณ์ที่เลวร้ายของเธอได้เมื่อเห็นภาพบางภาพและได้ยินเสียงบางอย่าง
- ถามคำถามที่เปิดกว้างและไม่ตัดสิน ซึ่งช่วยให้ผู้ที่เป็นแหล่งข่าว/ผู้เสียหายฯ สามารถแบ่งปันเรื่องราวของตนได้
- การทำการสัมภาษณ์สามารถทำได้ในรูปแบบของการสอบสวน แต่จะต้องเป็นไปในรูปแบบที่เป็นกันเองและเสมือนเป็นเพื่อน แบบจำลองการสัมภาษณ์นี้ จำเป็นจะต้องแน่ใจว่าผู้ที่เป็นแหล่งข่าวจะได้รับความสะดวกสบายและหลีกเลี่ยงสถานการณ์ใด ๆ ที่กระทบกระเทือนจิตใจของเขา

นอกจากนี้ ในการสัมภาษณ์ผู้ที่เป็นแหล่งข่าวที่เป็นเด็กหรือผู้เสียหายฯ ที่เป็เด็ก นักข่าวต้องพิจารณาหลายด้าน ดังนี้

- เด็กต้องมาพร้อมกับผู้ปกครองที่สามารถรักษาผลประโยชน์ของเด็ก ในระหว่างการสัมภาษณ์ (ยกเว้นในสถานการณ์พิเศษ)
- นักข่าว (ผู้สัมภาษณ์) จะต้องนั่ง ยืน หรือก้มตัวลงในลักษณะที่ทำให้แน่ใจว่าใบหน้าของนักข่าวอยู่ในตำแหน่งและระดับเดียวกันกับใบหน้าของเด็ก
- การสัมภาษณ์ควรทำในลักษณะที่ผ่อนคลายและเป็นมิตร พูดเบา ๆ หลีกเลี่ยงท่าทางใด ๆ (ไม่ว่าจะเป็นเสียงหรือการเคลื่อนไหว) ที่ทำให้เด็กตกใจและกดดัน รวมถึงการมีกล้องและอุปกรณ์เทคโนโลยีอื่น ๆ อยู่ด้วย
- ควรถามคำถามกับเด็กโดยตรง ไม่ใช่ถามผ่านผู้ปกครอง ด้วยภาษาที่เรียบง่ายและชัดเจน ผู้ปกครองควรดูแลแต่ไม่ควรแทรกแซงในกระบวนการสัมภาษณ์
- ยึดถือสิทธิเด็กในการแสดงความคิดเห็นและทัศนคติของตนเอง
- ใช้คำถามปลายเปิดเพื่อหลีกเลี่ยงแรงกดดันต่อเด็ก
- สามารถถามคำถามซ้ำได้หลายครั้งในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูล และรับรองว่าเด็กเข้าใจคำถามอย่างชัดเจน
- เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์แบบแปลนโดยลำพัง นักข่าวต้องสังเกตلامอย่างใกล้ชิดและรับรองว่าคำแปลถูกต้อง (และละเอียด) ตามสิ่งที่เด็กพูด อย่าให้ลามมีหน้าที่เพียงใกล้เคียงและสรุปคำตอบของเด็ก

5

การวางแผนและตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์

ภาพถ่าย รูปภาพ และวิดีโอมีความสำคัญในการเตรียมแนวคิดในการรายงานหรือการเล่าเรื่อง ในการรวบรวมเอกสารดังกล่าว นักข่าวทุกคนควรได้รับความยินยอมจากผู้ที่เป็นแหล่งข่าว/ผู้เสียหายฯ ตามข้อมูลที่ชัดเจน และคำอธิบายเกี่ยวกับผลที่ตามมาหากภาพของบุคคลดังกล่าวถูกตีพิมพ์ รวมถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

นักข่าวยังต้องพิจารณาถึงความเปราะบางของผู้เสียหายฯ และเคารพประสบการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจของทุกคนในการนำเสนอภาพและภาพถ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้เสียหายเป็นเด็กซึ่งได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายคุ้มครองเด็ก ยิ่งไปกว่านั้น สำหรับผู้เสียหายฯ หรือผู้ที่เป็นแหล่งข่าวที่มีประสบการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจ ไม่ควรแสดงใบหน้าของบุคคลนั้น หากนักข่าวจำเป็นต้องบันทึกผู้ที่เป็นแหล่งข่าว ควรเก็บภาพหรือวิดีโอจากด้านหลังหรือด้านข้างและเน้นที่ท่าทาง

แนวทางที่คล้ายคลึงกันนี้ยังต้องนำมาใช้ในการจัดทำเอกสารเสียงของผู้ที่เป็นแหล่งข่าว/ผู้เสียหายฯ ด้วย แม้ว่าผู้ที่เป็นแหล่งข่าว/ผู้เสียหายฯ จะยินยอมให้บันทึกเสียงของตนแต่การจัดให้มีการถ่ายทอดเสียงควรเป็นทางเลือก ผู้ที่เป็นแหล่งข่าว/ผู้เสียหายฯ อาจตัดสินใจเปิดเผยเสียงจริงหรือเสียงที่ปิดบัง หากเลือกการถ่ายทอดเสียงเป็นตัวเลือกสุดท้าย นักข่าวก็สามารถใช้บริการพายุเสียงได้ นอกจากนี้ ยังสามารถแทนที่เสียงด้วยข้อความอีกทางเลือกหนึ่งได้

6

การเขียน/การเผยแพร่บทความ

การเขียนเกี่ยวกับหัวข้อการค้ามนุษย์ไม่ใช่แค่การเขียนข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์เท่านั้น แต่ต้องรักษากฎจริยธรรมในการเขียนดังกล่าว และตระหนักถึงจุดอ่อนของแหล่งที่มาของผู้เสียหาย ในกระบวนการนี้ นักข่าวจึงควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าบทความ/รายงาน/เรื่องราวของตนถูกเสนอและอิงตามข้อเท็จจริง

นักข่าวต้องใช้หลักการคุ้มครองตามประมวลจริยธรรมนักข่าว นักข่าวสามารถดำเนินการตามหลักการคุ้มครองโดยปกป้องข้อมูลของผู้เสียหาย ในการรักษาความเป็นส่วนตัวและความลับเสมอ โดยการหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติ การเหมารวม และการตีตรา และโดยการลดความเสี่ยงและความเปราะบางที่อาจเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของผู้ที่เป็นแหล่งข่าว/ผู้เสียหาย อย่างไรก็ตาม ในส่วนที่เกี่ยวกับรายละเอียดของผู้กระทำผิด นักข่าวอาจเปิดเผยตัวตนข้อกล่าวหา และการลงโทษผู้กระทำผิดได้

กระบวนการเขียนเป็นขั้นตอนสำคัญในการนำเสนอข้อเท็จจริงและเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนเพื่อวัตถุประสงค์ในการรณรงค์เชิงประเด็นต่าง ๆ

ดังนั้น การเลือกคำและวลีจึงมีความสำคัญเพื่อให้แน่ใจว่าประโยคที่เลือกจะไม่บ่งบอกถึงความคิดเห็นที่เป็นอันตรายและการตีความผิด

7

เมื่อดำเนินการเผยแพร่

มาตรการสำคัญประการหนึ่งที่ควรวิเคราะห์คือ ผลกระทบของรายงาน/เรื่องราว/บทความหลังจากการเผยแพร่ การตรวจสอบปฏิกิริยาและการตอบสนองของสาธารณชนเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินผลกระทบและผลลัพธ์ของนักข่าว หากผลงานด้านข่าวได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้ชมและสาธารณชน ก็สามารถใช้เป็นโอกาสหนึ่งในการส่งเสริมสิทธิของผู้เสียหาย ได้

แม้ผลลัพท์นี้ยังสามารถใช้เพื่อสนับสนุนเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเพื่อยกระดับกระบวนการสอบสวนและดำเนินคดี นอกจากนี้ ตามกระบวนการตรวจสอบ นักข่าวยังสามารถระบุเครือข่ายและการสนับสนุนที่จะยกระดับความพยายามของตนในการส่งเสริมความสนใจหรือประเด็นเฉพาะโดยเฉพาะโดยเฉพาะในประเด็นการค้ามนุษย์ได้อีกด้วย

4.1

ระบบสนับสนุนนักข่าว

เมื่อนักข่าวตัดสินใจที่จะดำเนินการสอบสวนเชิงลึกเกี่ยวกับคดีการค้ามนุษย์นักข่าวจำเป็นต้องสร้างระบบสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ทีมบรรณาธิการ สมาคมนักข่าว และบริษัทสื่อ การเปิดเผยคดีการค้ามนุษย์ อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยและความมั่นคงของนักข่าวด้วย เนื่องจากอาชญากรรมการค้ามนุษย์ มักดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรม ดังนั้น จึงต้องมีกำหนดและเสริมสร้างมาตรการคุ้มครองนักข่าวด้วย

1. การสนับสนุนจากผู้ร่วมวิชาชีพ

การระบุผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกันและเพื่อนร่วมงานที่มีความสนใจและข้อกังวลเดียวกันในประเด็นการค้ามนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อนร่วมงานจะไม่เพียงแต่ให้ความช่วยเหลือด้านการคุ้มครองเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นหุ้นส่วนเพื่อหารือเกี่ยวกับการค้นพบและสรุปผลกระบวนการสอบสวน การสนับสนุนจากผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกันสามารถหาได้จากสถาบันสื่อแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือบริษัทสื่ออื่น ๆ ที่มีความสนใจและความมุ่งมั่นที่เหมือนกันในการนำเสนอเรื่องการค้ามนุษย์

2. ทีมบรรณาธิการ

การสนับสนุนจากห้องข่าวมีส่วนช่วยในการจัดทำรายงานคดี การทำงานเป็นทีมที่สอดคล้องระหว่างนักข่าว ภาคนามและกองบรรณาธิการในห้องข่าวมีความสำคัญในการนำเสนอเรื่องราวของการค้ามนุษย์ที่ครอบคลุม บรรณาธิการยังมีอำนาจในการส่งเสริมประเด็นการค้ามนุษย์ และฝึกอบรมนักข่าวในทักษะด้านวารสารศาสตร์อีกด้วย

3. สมาคมนักข่าวและองค์กรสื่อมวลชน

สมาคมนักข่าวและองค์กรสื่อมักจะส่งเสริมการคุ้มครองนักข่าวในการเปิดเผยความจริงและคดี ตัวอย่างเช่น AUI ที่มุ่งมั่นที่จะปกป้องสมาชิกในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านวารสารศาสตร์ เนื่องจากการค้ามนุษย์ เป็นปัญหายากจากองค์กรอาชญากรรม นักข่าวจึงต้องเข้าร่วมสมาคมหรือองค์กรที่สามารถให้บริการคุ้มครองนักข่าวได้

4. บริษัทสื่อ

การสนับสนุนบริษัทสื่อให้มีความปลอดภัยและมั่นคงเป็นสิ่งสำคัญ ไม่เพียงแต่ในระหว่างกระบวนการสอบสวนและการเขียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความยั่งยืนของความช่วยเหลือด้านการคุ้มครองด้วย บริษัทสื่อมีบทบาทสำคัญในกระบวนการสอบสวนทั้งหมด

นอกจากการจัดสรรงบประมาณแล้ว นโยบายของบริษัทสื่อและความมุ่งมั่นในประเด็นสิทธิมนุษยชนยังถือเป็นทรัพย์สินอีกด้วย นักข่าวทุกคนควรสามารถแสดงแฟ้มผลงานของบริษัทสื่อ มุมมอง และบันทึกการติดตามประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตอบสนองต่ออาชญากรรมการค้ามนุษย์

สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำในการพัฒนาเนื้อหาสื่อเกี่ยวกับประเด็น TIP

ควรทำ

- หลีกเลี่ยงการกระทำที่เหมารวม การเลือกปฏิบัติ และการตีตราทุกประการ
- ส่งเสริมสิทธิของผู้เสียหาย และการคุ้มครอง
- พิจารณาความเปราะบางของผู้ที่เป็นแหล่งข่าว/ผู้เสียหาย
- เปิดเผยความจริงตามความเป็นจริงและสถานการณ์
- ให้ข้อมูลที่ชัดเจนในลักษณะที่แสดงความรับผิดชอบ
- ได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย โดยการให้ข้อมูลที่ครอบคลุมเกี่ยวกับกระบวนการ การรวบรวมข้อมูล การนำเสนอข้อมูล และความเสี่ยงและประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
- ยึดถือหลักการการเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์และให้ความสำคัญต่อหลักการความไม่ลำเอียงและความเป็นกลาง
- สัมภาษณ์ผู้ที่เป็แหล่งข่าว/ผู้เสียหาย ที่เป็นเด็กพร้อมกับผู้ปกครอง
- ถามคำถามปลายเปิด

ไม่ควรทำ

- ใช้คำที่เป็นอันตราย คำที่ไม่เหมาะสมและดูหมิ่น (การเหมารวมและการตีตรา) ต่อบุคคล/ผู้เสียหาย
- เปิดเผยข้อมูลของผู้เสียหาย ทั้งหมด โดยไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น
- ใช้เรื่องของผู้ให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์และผลดีแก่นักข่าวเอง
- เขียนข่าว/รายงานที่ขายเพียงแค่ความน่าตื่นเต้น
- ให้ความเห็นพร้อมการตัดสินโดยไม่มีหลักฐานชัดเจน
- ขอความยินยอมจากผู้เสียหาย โดยไม่ให้คำอธิบายที่ชัดเจน
- ตัดสินหรือตำหนิผู้เสียหาย
- สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล/เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็กเพียงลำพังโดยไม่มีผู้ปกครอง
- ถามคำถามปลายปิด

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

ตัวอย่างรายงานการสืบสวนการค้ามนุษย์

ที่มา: นิตยสาร TEMPO วันที่ 10 มกราคม 2560

เรื่องราวโศกนาฏกรรมของลูกเรือชาวอินโดนีเซียบนเรือได้วันรายงานโดย TEMPO/ทีมสืบสวน

TEMPO.CO จาการ์ตา – การสอบสวนโดย TEMPO และนักข่าวชาวไต้หวัน ผู้รายงานเปิดเผยการปฏิบัติที่ไร้มนุษยธรรมต่อลูกเรือชาวอินโดนีเซียซึ่งทำงานบนเรือไต้หวัน ที่แล่นอยู่ในน่านน้ำสากล จากการสอบสวนพบว่า ลูกเรือชาวอินโดนีเซียได้รับการปฏิบัติที่เลวร้าย โดยต้องทำงานมากกว่า 20 ชั่วโมงต่อวัน และใช้หนังสือคนประจำเรือที่ปลอมแปลงมา

เนื่องจากไม่มีเอกสารจึงไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานของไต้หวัน ลูกเรือดังกล่าวจึงไม่มีประกันสุขภาพและบัตรประจำตัวสำหรับชาวต่างชาติ เรื่องราวต่อไปนี้เป็นเรื่องราวของลูกเรือชาวอินโดนีเซียที่กลายเป็น ‘ทาส’ บนเรือไต้หวัน

มีการเชิญชวนให้ไปทำงานบนเรือขณะที่ Rizky Oktaviana ตกลงงาน วันหนึ่งในปี.ศ. 2556 ชายคนหนึ่งในบ้านของเขาในเมืองซีเรบอน จังหวัดชวาตะวันตก มาเยี่ยมที่บ้านและให้คำมั่นสัญญาว่า “ถ้าไปทำงานบนเรือจะได้รับเงินเดือนและโบนัสจำนวนมากจากทุกครั้งที่เรือจอดเทียบท่า” ชายผู้นี้กล่าวเมื่อเดือนธันวาคมปีก่อน ซึ่ง Rizky ถูกเกลี้ยกล่อมให้ไปทำงาน แต่เขาไม่มีเงินตามที่ “สปอนเซอร์” ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกนายหน้าที่จัดหางานให้ลูกเรือร้องขอ นายหน้าเรียกเงินจำนวน 428 เหรียญสหรัฐ สำหรับ “ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ” หลังจากการเจรจา ในที่สุดก็ตกลงกันได้ที่จำนวน 142 เหรียญสหรัฐ

จากนั้น Rizky ก็ถูกส่งไปยัง Bekasi เพื่อไปที่สำนักงานตัวแทนจัดส่งสำหรับลูกเรือ มีคนรอที่จะออกเดินทางอยู่ประมาณ 50 คน โดย Rizky ต้องพักอาศัยอยู่กับผู้เดินทางทั้งหมดในห้องขนาด 3 x 4 ตารางเมตร เนื่องจากความคับแคบ การนอนจึงต้องเป็นการมดเปลี่ยนเป็นกะกันภายในบริเวณที่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างจำกัด

ระหว่างรอ เจ้าหน้าที่ได้ขอให้ผู้สมัครเป็นลูกเรือปรับปรุงถนนในบริเวณโดยรอบ สำหรับงานนี้ ไม่มีใครได้รับเงิน แต่ถูกขอให้จ่ายค่าอาหารเป็นจำนวน 1.5 เหรียญสหรัฐต่อวันสำหรับการรับประทานอาหารในแต่ละวัน โดยเงินจำนวนดังกล่าวจะถูกหักออกจากเงินเดือนบนเรือ

Rizki เป็นผู้ชายที่เกิดในปี.ศ. 2533 เริ่มรู้สึกไม่เต็มใจที่จะเดินทาง แต่มีการจัดทำเอกสารการจัดส่งและตัวเดินทางแล้ว Rizky จึงถูกเจ้าหน้าที่ขู่ว่าเขาจะต้องจ่ายเงินจำนวน 1,700 เหรียญสหรัฐ หากเขาไม่ขึ้นเรือ ซึ่งการคุกคามดังกล่าวทำให้เขารู้สึกท้อใจ เขายังถูกบังคับให้เซ็นสัญญากับตัวแทนอีกด้วย

การหลอกลวงอื่น ๆ เกิดขึ้นระหว่างการเซ็นสัญญา การนำเสนอสัญญาในเวลากลางคืนภายใต้แสงสลัว ผู้สมัครเป็นลูกเรือมีเวลาอ่านเอกสารน้อยกว่า 10 นาที โดยพวกเขาเข้าใจว่า จะได้รับเงินเดือนจำนวน 200 เหรียญสหรัฐต่อเดือน อย่างไรก็ตาม เขาไม่เข้าใจว่าจะมีการหักเงินเดือนพวกเขาเพื่อเป็นหลักประกันว่าจะไม่หนีด้วยเวลาอันน้อยนิด เขาจึงไม่สังเกตเห็นข้อกำหนดอื่น ๆ เช่น การรับเงินเดือน หากทำงานไม่ครบตามสัญญา

เมื่อถึงวันเริ่มงาน ในที่สุด Rizky ก็บินไปที่เคปทาวน์ แอฟริกาใต้ ในน่านน้ำรอบสถานที่นั้นเรือ Homsang 26 จากไต้หวันกำลังรออยู่ ชีวิตบนเรือทำให้ความฝันที่ “สปอนเซอร์” ขวนเชื่อเอาไว้ไว้สูญสิ้นไป Rizky และลูกเรือคนอื่น ๆ ทำงานเป็นทาสมาเป็นเวลาเจ็ดเดือนแล้ว โดยต้องทำงานมากกว่า 20 ชั่วโมงต่อวัน อาหารการกินไม่ดี และจะถูกทรมานหากดูเหมือนจะเกียจคร้าน

ภาคผนวก 2

ตัวอย่างการเสนอข่าวแบบตรงไปตรงมาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

ที่มา: Liputan6.com วันที่ 6 มีนาคม 2557

จับคู่สามีภรรยาชายผู้เยาว์เป็นโสเภณีในกาลิโจโด

Liputan6.com, จาการ์ตา - จาการ์ตา ตำรวจเปิดเผยอาชญากรรมการค้ามนุษย์ในกาลิโจโดทางตอนเหนือของจาการ์ตา ผู้ต้องสงสัยในคดีนี้เป็นสามีภรรยากันโดยใช้อักษรย่อ DU และ SS

“เด็กวัยรุ่นหลายคนตกเป็นผู้เสียหายจากการถูกค้ามนุษย์ พวกเขาได้รับสัญญาว่าจะได้ทำงานในร้านค้าในจาการ์ตา พวกเขาถูกนำตัวส่งไปยังสถานที่ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเป็นสถานที่ค้าประเวณีในท้องถิ่นในกาลิโจโด” ข้อมูล ณ วันพฤหัสบดีที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 โดย Rikwanto หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจประจำภูมิภาคจาการ์ตา ที่สำนักงานใหญ่ของตำรวจเมโทรจายา กรุงจาการ์ตา

Rikwanto กล่าวว่า รูปแบบการค้ามนุษย์ คือ การให้คำมั่นว่าจะจ้างเป็นผู้ช่วยในร้าน แต่ปรากฏว่าวัยรุ่นเหล่านี้กลับถูกนำตัวไปที่สถานที่ค้าประเวณีที่กาลิโจโดจาการ์ตาเหนือแทน ที่นั่นผู้ต้องสงสัยจ้างพวกเขาให้ทำงานเป็นโสเภณี

ด้วยบริการของนายหน้าหลายราย ผู้ต้องสงสัยทั้งสองคนได้คัดเลือกผู้หญิงจำนวนหนึ่ง รวมทั้งผู้เยาว์มาจากภูมิภาคต่าง ๆ และจากจังหวัดพิเศษจาการ์ตาและชวาตะวันตก

“หนึ่งในนั้นขัดขืน หนีออกมาพบกับบุคคลอื่น และรายงานต่อตำรวจภูมิภาค ในเวลานี้มีผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือออกมาจากที่คุมขังผู้ค้าบริการทางเพศเป็นผู้หญิงจำนวน 8 คนและผู้เยาว์ 3 คน” Rikwanto กล่าว

ขณะนี้ผู้ต้องสงสัยถูกสอบปากคำและควบคุมตัวแล้ว “ทั้งสองคนถูกตั้งข้อหาตามกฎหมาย 21/2007 เรื่องการจัดกระทำความผิดทางอาญาในการค้ามนุษย์ มาตรา 2 วรรค 2 โดยมีโทษจำคุกถึง 15 ปี” Rikwanto กล่าว

ภาคผนวก 3

ตัวอย่างการรายงานแบบเล่าเรื่องเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์:

การป้องกันที่จุดต่ำสุด

โดย: Sonya Hellen Sinomnor วันที่ 9 มีนาคม 2561

การเอารัดเอาเปรียบคนงานทำงานบ้านและผู้ดูแลเป็นเรื่องที่ติดตามได้ยาก พวกเขาอาจประสบกับความรุนแรงจากการถูกคุมขัง

JAKARTA, KOMPAS - คดีอาญาที่ต้องสงสัยว่าเป็นการค้ามนุษย์ยังคงเกิดขึ้นในอินโดนีเซีย ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ มีผู้หญิงจำนวนหนึ่งในกาลิมันตัน ชาวตะวันตก ชาวกลาง บันเตน และดีเคไอ จาการัตนา ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในรูปแบบของเจ้าสาวตามสั่งหรือสัญญาการแต่งงานกับผู้ชายจากประเทศจีน สะท้อนถึงความอ่อนแอของการบังคับใช้กฎหมายและการคุ้มครองสตรี

นอกจากความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจแล้ว ผู้เสียหายจำนวนหนึ่งจากอาชญากรรมการค้ามนุษย์ (TIP) จากการใช้วิธีการการจับตัวเจ้าสาวตามสั่งยังประสบกับความรุนแรงทางเพศอีกด้วย ผู้เสียหายฯ บางรายพยายามหลบหนีและสามารถเดินทางกลับประเทศได้หลังจากขอความช่วยเหลือจากสหภาพแรงงานอพยพชาวอินโดนีเซีย (SBMI) สถานกงสุลใหญ่ หรือสถานทูตสาธารณรัฐอินโดนีเซียในกรุงปักกิ่ง

“จนถึงขณะนี้ มีรายงานกรณีของการค้ามนุษย์ ด้วยรูปแบบเจ้าสาวตามสั่งหลายกรณี แต่เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายยังคงพิจารณาดีประเภทนี้ได้เพียงไม่กี่คดี” Hariyanto ประธาน Dewa National Leadership SBMI กล่าวเมื่อวันพุธที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2562 ในกรุงจาการ์ตา

Hariyanto ยกตัวอย่างรายงานของการค้ามนุษย์ที่ถูกกล่าวหาในชาวตะวันตก ตำรวจภูมิภาคชาวตะวันตกเน้นย้ำว่า สิ่งนี้รวมอยู่ใน TPPO แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาว่า คดีไม่ปฏิบัติตามองค์ประกอบของการค้ามนุษย์ เป็นผลให้ผู้กระทำผิดมีอิสระที่จะตามหาผู้เสียหายฯ โดยการส่งนายหน้า (ผู้จับคู่) ไปยังภูมิภาคเพื่อเข้าหาผู้หญิงด้วยสิ่งล่อใจที่จะทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้หญิงเหล่านั้นดีขึ้นหากแต่งงานกับพลเมืองจีน

ภาพของการคุ้มครองสตรีและการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็งในกรณีของการค้ามนุษย์ ยังแสดงให้เห็นในรายงานการค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2560 (Kaleidoscope of Indonesian Citizen Protection) ที่ออกโดยกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2560

ครอบครัวที่ยากจน

โดยเฉลี่ยแล้ว ผู้หญิงที่เป็นเป้าหมายมาจากครอบครัวที่ยากจน เช่น ครอบครัวเกษตรกร นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหา เช่น พ่อแม่หย่าร้าง ผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายฯ ยอมรับข้อเสนอนายหน้าเพราะต้องการเปลี่ยนแปลงชีวิต นอกจากนี้ อาจจะเป็นเพราะเห็นว่ามีคนรอบตัวที่แต่งงานกับชาวต่างชาติแล้วปรากฏว่าฐานะทางเศรษฐกิจของพวกเขาดีขึ้น

จากข้อมูลของ Mardiana Maya Satrini จากศูนย์บริการบูรณาการเพื่อการเสริมพลังสตรีและการคุ้มครองเด็ก MAHARANI Singkawang ระบุว่า ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจน

ประสบการณ์ของเอ็ม (อายุ 24) จากปอนเตียนัค ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เดินทางกลับอินโดนีเซียได้สำเร็จเมื่อปลายเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562 หลังจากถูกทารุณจากสามีและครอบครัว

เอ็มมาจากครอบครัวที่ยากจน ทุกวันเธอต้องช่วยบ้ำของเธทำงานในทุ่งนา แม่ของเธอไม่ได้ทำงาน น้องชายของเธอทำงานในร้านกาแฟและร้านเฟอร์นิเจอร์ แต่พวกเขามีรายได้ไม่มากนัก ข้อเสนอจากผู้จับคู่ที่จะให้เธอแต่งงานกับชายจากประเทศจีนทำให้เอ็มยอมรับด้วยความหวังว่าจะมีโอกาสเปลี่ยนแปลงฐานะของครอบครัว นอกจากนี้ เธอยังได้รับสัญญาว่าจะมีการส่งเงินให้พ่อแม่ของเธอในปอนเตียนัค และสามารถให้เธอกลับไปอินโดนีเซียได้ตลอดเวลา “ผู้จับคู่บอกว่าหลังจากมาถึงจือเจียจวง สามเดือนต่อมาจะมีการแต่งงานอย่างเป็นทางการ แต่จริง ๆ แล้วกลับไม่เคยมีการแต่งงานเกิดขึ้น” เธอกล่าว

เมื่อเธอเดินทางมาถึงประเทศจีน เธอถูกบังคับให้รับใช้สามีของเธอ แม้ว่าเธอจะมีประจำเดือน สามีก็ไม่ยอมและถอดเสื้อผ้าเธอออก จากนั้นจึงให้เธอนอนนอกบ้านทั้งคืนแม้ว่าจะอยู่ในฤดูหนาวก็ตาม หลังจากนั้นวันเวลาของเธอเต็มไปด้วยความทุกข์ทรมานเพราะเธอถูกบังคับให้ทำงานหัตถกรรมโดยสามีของเธอเป็นผู้รับค่าจ้างแทน

เหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันนี้ยังเกิดกับ เอฟ (อายุ 31) ที่อาศัยอยู่ในสิงคโปร์ กาลิมนตันตะวันตก ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่แต่งงานกับชาวไต้หวัน ครอบครัวของเธอทำงานบนที่ดินเช่าและอาศัยอยู่ในบ้านเช่าเรียบง่ายในเขตชานเมืองสิงคโปร์ มีรายได้จากการขายผักผลไม้ แต่ก็ยังไม่พอกิน

เงื่อนไขทำให้เธอตัดสินใจไปได้วันในปี พ.ศ. 2548 เพื่อเปลี่ยนแปลงฐานะของครอบครัว อย่างไรก็ตามหลังจากที่อยู่ในไต้หวัน สามีของเธอไม่ได้ปฏิบัติต่อเธอเหมือนเป็นภรรยา

SBMI ได้ดำเนินการจัดการกรณีการค้ามนุษย์ที่ใช้วิธีเจ้าสาวตามสั่งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนถึงปัจจุบัน องค์กรได้ดำเนินการจัดการคดีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นกรณีเจ้าสาวตามสั่งแต่งงานกับชายที่มาจากประเทศจีน จำนวน 23 ราย ผู้เสียหายฯ ส่วนใหญ่ (20 คน) มาจากกาลิมนตันตะวันตก (ปอนเตียนัค ชินตัง ชัมบาส ชังเกา เมมปาวาร์ คูบูรยา และเขตอื่น ๆ) ที่เหลือมาจากชาวตะวันตก บันเต็น และดีเคโอ จารัตรา

ผู้เสียหายฯ เป็นผู้หญิงจีนแผ่นดินใหญ่อายุประมาณ 20-30 ปี จากผู้เสียหายฯ ที่เคราะห์ร้ายจำนวนทั้งหมด 20 รายที่ร้องเรียนกับ SBMI ในจำนวนนี้มี 10 คนถูกส่งตัวกลับประเทศอินโดนีเซียได้สำเร็จ โดยอีก 6 คนยังคงอยู่ในประเทศจีน (รวมถึง 2 คนซึ่งอยู่ที่สถานทูตชาวอินโดนีเซียในกรุงปักกิ่ง) ผู้เสียหายฯ บางรายมีวีซ่าท่องเที่ยวเท่านั้นและไม่ได้แต่งงานอย่างเป็นทางการในอินโดนีเซียหรือจีน)

เครือข่ายของผู้ดำเนินการการค้ามนุษย์ โดยวิธีเจ้าสาวตามสั่งดำเนินการอย่างเป็นระบบ ผู้กระทำผิดอยู่ในสองประเทศ ผู้กระทำผิดในจีนมองหาชายชาวจีนที่ต้องการผู้หญิง ในขณะที่ผู้กระทำผิดอยู่จำนวนสามกลุ่มในอินโดนีเซีย Mahadir ประธาน DPC SBMI Mempawah ยกตัวอย่างเครือข่ายในกาลิมนตันตะวันตกที่ได้รับมอบหมายให้สรรหาผู้เสียหายฯ จัดการนัดหมาย และจัดการเอกสารในภูมิภาค ผู้กระทำผิดในกรุงจาการ์ดูแลเรื่องวีซ่าและการเดินทางของผู้เสียหายฯ ไปยังประเทศจีน

"นี่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่เพราะครอบครัวของเจ้าสาวและเจ้าบ่าวจะมีค่าใช้จ่ายสูงถึง 400 ถึง 500 ล้านดอลลาร์ ซึ่งในความเป็นจริง ผู้เสียหายฯ ได้รับเพียงเงินสดมูลค่า 15 ถึง 25 ล้านดอลลาร์ เท่านั้น ค่าธรรมเนียมที่เหลือเป็นเงินสำหรับการสรรหา การว่าจ้าง และการจัดการเอกสาร ซึ่งต้องดำเนินการติดต่อในจาการ์ตา รวมถึงการยื่นขอวีซ่า" Bobby เลขาธิการ DPN SBMI กล่าว

Vennetia R. Danes รองผู้ว่าการเพื่อคุ้มครองสิทธิสตรี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และการคุ้มครองเด็กกล่าวว่ารูปแบบการค้ามนุษย์มีความซับซ้อนและยากที่จะทำลายเครือข่ายนี้

ตามคำกล่าวของ Thaufik Zubahary กรรมการของ Komnas Perempuan "ปัญหาการค้ามนุษย์โดยใช้วิธีเจ้าสาวตามสั่งไม่ได้รับความสนใจจากสาธารณชน" หากการแต่งงานกลายเป็นรูปแบบของการค้ามนุษย์ ก็จะต้องป้องกันและบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้มีผลยับยั้งผู้กระทำผิด" เขากล่าว

อ้างอิง

1. AJI and European Commission, Election and Election Politics, *Journalist Guidelines to Cover Critically and Objectively*, AJI and European Commission, Jakarta 2006.
2. Farid, Mohammad, *Why Are They Trafficked?*, Journal of Women No. 51, 2007.
3. Guild, Elspeth., Grant, S., Groenendijk, C.A., *Migrant Human Rights in the 21st Century* (Dahana, Bambang., Trans), Migrant Care, Jakarta 2017.
4. Harsono, Andreas., *9 Elements of Journalism*, Monitoring paper, USA 2001
5. ILO, UNICEF, UNGIFT, *Training Manual for Fighting Trafficking in Children for Labour, Sexual and Other Forms of Exploitation*, Facilitators' Guide, United Nation, 2009.
6. IOM, *Guidelines for Law Enforcement and Victim Protection in the Handling of Criminal Acts of Trafficking in Persons*, IOM, Indonesia Jakarta 2018.
7. Indonesia Anti Trafficking Task Force, *Annual Report of the Anti-Trafficking Task Force (2018)*, ATTF, Jakarta 2018.
8. Laksono, Dandhy Dwi, *Investigative Journalism: Tricks and Experiences of Indonesian Journalists Making Investigative Coverage in Print, Radio and Television Media*, Bandung: Kaifa, Bandung 2010.
9. Lismartini, Endah, Afrida, N., Manan, A., *Guidelines for Coverage and Preaching of Children*, AJI and UNICEF, Jakarta 2020.
10. Luviana., Subiyanto, E.B., *Child-friendly Journalism*, AJI and UNICEF, Jakarta 2007.
11. Manan, Abdul., Can, E., Kustiah., Musdalifah., Yuliastuti, D., *Journalist Code of Conduct*, AJI, Jakarta 2014.
12. Migrant Care, *Projection of Indonesian Migrant Worker Issues in Data Based Analysis*, Migrant Care, Mampu, 2020.
13. Minnesota Coalition Against Sexual Assault (MNCASA), *Reporting on Sexual Violence: A Management of Trafficking in Persons*, Minnesota Coalition Against Sexual Assault (MNCASA), USA. 2013.
14. Press Council Regulation, *Guidelines for Child Friendly News* (Regulation-DP/II/2019), , Press Council, Jakarta 2019.
15. Press Council, *Cyber Media Guidelines*, Press Council, Jakarta 2012.
16. Swita, Donna., Tjakrawinata, D., Fanani, E., Luviana, *Training Modules for Journalists*, Women's Solidarity, CEDAW Working Group Indonesia and UN Women, Jakarta 2013.
17. White, Aidan., *Ethical Journalism Network*, International Center for Migration Policy Development (ICMPD), 2017.
18. Zulfahary, Taufik., Padijaya, R., *Trafficking and Policy*, Journal of Women No. 68, 2010.

